

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 127/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kelan tulkkauspalveluista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Laura Meriluodon / vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 127/2024 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että vammaisten oikeus yksilöllisten tarpeiden mukaiseen ääni- ja kuvataallenteiden tulkkaukseen turvataan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vammaisten henkilöiden tiedonsaantia ja yhdenvertaista osallisuutta yhteiskunnassa edistetään yleisesti kehittämällä saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti palveluiden saatavuutta kehitetään erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden ja väestön perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen varmistuen. Hallitus kiinnittää huomiota palveluiden saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja selkokielisyyteen. Hallitusohjelman mukaisesti vahvistetaan vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten oikeuksien toteutumista ja tuetaan heidän osallistumismahdollisuuksiaan digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Digitaalisten palvelujen yhdenvertaisia käyttömahdollisuuksia edistetään esimerkiksi eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annetulla lailla (102/2023) ja lailla digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019).

Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla. Kielellisistä oikeuksista säädetään useissa laeissa. Kansaneläkelaitoksen (Kela) järjestämä tulkkauspalvelu perustuu lakiin vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010). Tulkkauspalvelulaki on toissijainen laki, jota sovelletaan siinä tapauksessa, että asiakas ei saa tulkkauksista muun lain nojalla.

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista annetun lain toimeenpanosta vastaa Kela, joka myös päättää tulkkauspalvelun järjestämisestä ja siihen liittyvien kustannusten korvaamisesta. Kela on ajankohtaisohjeessa 14.3.2024 todennut, että tulkkauspalvelua järjestetään silloin, kun asiakkaalla on tulkkauspalvelulain mukainen tulkkauksen tarve tilanteissa, joissa tarvitaan vuorovaikutusta toisen ihmisen kanssa. Kelan 28.3.2024 antamassa lisäohjeessa on tarkennettu, että tulkkauspalvelua on mahdollista järjestää opiskeluun ja työelämään liittyvien tallenteiden ynnä muiden seu-

raamiseen silloin, kun asiakas sitä välttämättä tarvitsee opinnoistaan tai työtehtävistään suoriutukseen, mutta tällainen tilanne ei voi olla toistuvaa ja jatkuvaa. Riittävän tiedon saamiseksi tulkkauspalvelua voi käyttää myös tilanteissa, joissa tulkkausta tehdään pienimuotoisesta tekstistä käsin, kun siihen on vamman vuoksi tarve.

Hallitus pitää tärkeänä, että kaikille sopivan suunnittelun periaatteen mukaisesti tavoitteena on laajasti esteettömät ja saavutettavat palvelut, laitteet ja sovellukset kaikille ihmisille. Tarvittaessa käytössä tulee olla myös yksilölliseen tarpeeseen vastaavia erityispalveluja. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista annetun lain mukaisilla tulkkauspalveluilla edistetään vammaisen henkilön mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa lain toimeenpanoa ja tulkkauspalveluiden kehittämistarpeita.

Helsingissä 18.4.2024

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso